

men uafhængig ligeoverfor Regjeringen, og paa den anden Side med Hensyn til Dannelse og andre Forhold kan gjøre Embedsstandens store Deelagtighed i det offentlige Liv mere overflødig, end den hidtil har været.

Naar jeg tillader mig at henvise til den Maade, hvorpaa Sagen hidtil har udviklet sig, saa er det bekjendt, at der i Folkethinget har været indbragt Lovforslag, der have været Gjenstand for de allerudfordrigste Overveielser, saavel i talrige Udvalg som under meget omfattende Discussioner, og at der der er vedtaget et Lovforslag, som jeg med et almindeligt Udtryk vil benævne som en Tvangslow til Fæstes Afhændelse efter Taxation, skjøndt det under de forskjellige Forhandlinger har undergaaet forskjellige Modificationer, men at det ikke har fundet Landsthingets Bisald. Det er den ene Gang forkastet, den anden Gang ikke fremmet videre, et Par Gange kom det ikke til Landsthinget. Det vakte derfor hos mig — som troer at turde sige, at jeg har tjent denne Sag saa godt, jeg kunde, i alle Forhold, hvor jeg har haft Leilighed til at gjøre den Nytte — en uhyggelig Følelse at see dette Forslag med ringe Udfigt til det virkelige Maal, nemlig at blive endelig Lov. Jeg skal i denne Henseende blot erindre om, at Sessjonen er sin Ende nær, uden at Sagen endnu har været til 2den Behandling i det andet Thing; det er altsaa sandsynligt, at den ikke vil indkomme her i Thinget, ialtsald ikke saa tidligt, at den her kunde vedtages. Der er efter de foreliggende Præcedenter ikke den mindste Sandsynlighed for, at Lovforslaget vilde blive vedtaget i Landsthinget; men især er det efter de Udtalelser, Regjeringens Organer fremsførte strax ved Sagens Forelæggelse, aldeles givet, at det ikke vilde faae kongelig Sanction, og altsaa stode vi igen paa det samme, som det forekommer mig, meget trøstesløse Standpunkt, at see usrugtbare Discussioner om en høist vigtig Sag, uden nogen Udfigt til at føre til Maal. Det har derfor været mig en meget stor Satisfaction at see, at der er gjort Forsøg i det andet Thing paa at finde en anden Basis, som man kunde haabe vilde fra begge de to store deri interesserede Parters Side blive betragtet som, jeg vil ikke sige en Overeenskomst,

men dog som et Grundlag, hvorved ganske vist ingen af Parterne vilde finde sin fulde eenstbige Paastand fyldestgjort, men som rimeligvis fra begge Sider vilde blive betragtet som bedre end at blive ved at kives om denne Sag, uden nogenstunde at kunne komme til Ende. Og dette har jo navnlig faaet en ganske særegen Betydning derved — for kun at nævne, hvad der er anført fra Regjeringen selv — at den nuværende Indenrigsminister, hvis store, ikke blot Interesse for denne Sag, men Fortjenester af indenfor maadeholdne Grænser at føre den, om muligt, til et virkelig praktisk Resultat, Ingen mere levende paaskjønner end jeg, og som ogsaa i denne Sag fremtraadte som den Æneste, der paa sine egne Begne vilde være tilbøielig til — ikke at gaae ind paa det dengang foreliggende Lovforslag, men — at række en villig Haand, som en indsigtsfuld Autoritet til Hjælp til at føre Sagen til en lykkelig Udgang, — erklærede samtidig dermed, at han ikke vilde vedblive i denne sin Stilling. Det vil saaledes ligefrem være et Spørgsmaal, der umuligt kan afvises længere; hvorledes Regjeringen vil stille sig til Sagen, det maa finde sin praktiske Afgjørelse, naar der er Spørgsmaal om Indtrædelsen af den høitærede Ministers Æftermand; og det er derfor min Overbeviisning, at, dersom Rigsdagen, ved at stilles ad, vilde efterlade — ikke noget bestemt Lovforslag, men — en muligt samstemmende vedtagen Resolution fra begge Thingene, saa vilde der være givet et Program for den tiltrædende Indenrigsminister, idet jeg ikke i mindste Maade kan drage i Tvivl, at ingen Mand, der er denne Post voren, vil overtage den, uden i Forveien at have sikret sig Regjeringens Samtykke til at forelægge for den næste Rigsdag et Lovudkast, væsentlig bygget paa det saaledes givne Grundlag.

Det var under disse Omstændigheder en Sag af alvorlig Betydning for dem, der ønskede Sagens Fremme, hvorledes Landsthinget kunde komme til at udtale sig i denne Sag, idet det jo var at forudsæe, at det andet Lovudkast ikke vilde kunne komme herind, ialtsald ikke i betimelig Tid. Jeg vil paa ingen Maade lægge Dølgemaal paa, hvad der ikke er nogen Hemmelighed for noget af det ærede